

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา
รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณา
การกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิด
แบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

15

DEVELOPMENT OF LIFE SKILLS LESSON PLANS ON SEX EDUCATION IN HEALTH EDUCATION USING
COOPERATIVE LEARNING INTEGRATED WITH SOCIAL COGNITIVE LEARNING THEORY AND YONISOMANASIKAN
FOR DEVELOPING ATTITUDES, LEARNING ACHIEVEMENTS AND LIFE SKILLS FOR MATHAYOM SUKSA 2 STUDENTS

นงเยาว์ พรหมวัง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วงษ์สวัสดิ์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารศรี กลางประพันธ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสุวรรณคีรี จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดเจตคติ ทางเพศศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา แบบทดสอบวัดทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ดัชนีประสิทธิผล, ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test (Dependent Samples), ANOVA, ANCOVA, MANCOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.66 มีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ 0.07
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต มีเจตคติ เกี่ยวกับเรื่อง เพศศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต มีทักษะชีวิต เกี่ยวกับเรื่อง เพศศึกษา หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ระดับคะแนน เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต ของนักเรียนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop life skills lesson plans on sex education in Health Education using cooperative learning integrated with social cognitive learning theory and Yonisomanasikan for developing attitudes, learning achievements and life skills for Mathayom Suksa 2 students, and, 2) investigate the effects of using the life skills lesson plans. The research procedures comprised of 2 steps. The subjects were 30 students in Mathayom Suksa 2 at Bansuwankhiri School. The data were analyzed by using quantitative and qualitative approaches. The research instruments were composed of lesson plans, a test of attitudes on sex education, a test of learning achievement on Health Education. The data were analyzed by using mean, standard deviation, Effectiveness Index, Coefficient of Variance, t-test (Dependent Samples), ANOVA, ANCOVA and MANCOVA.

The research findings were as follows:

1. The life skills lesson plans obtained Effectiveness Index of 0.66 and Coefficient of Variance of 0.07.
2. The students taught by the life skills lesson plans gained attitudes on sex education after learning higher than prior to being taught at the .05 level of significance.
3. The students taught by the life skills lesson plans gained learning achievements after learning higher than prior to being taught at the .05 level of significance.
4. The students taught by the life skills lesson plans gained life skills on sex education after learning higher than prior to being taught at the .05 level of significance.
5. The levels of scores, attitudes, learning achievements and life skills of the students with different analytical skills (high, moderate and low) taught by the lesson plans developed were statistically different at the .05 level.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรื่องเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เริ่มสนใจเพศตรงข้าม มีอารมณ์รุนแรง รักเพื่อนต่างเพศ จิตใจต้องการที่จะเป็นอิสระ อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองเรื่องเพศ กระบวนการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงต้องเป็นสิ่งที่พึงในการเรียนรู้เรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น โดยวัยรุ่นไทยในปัจจุบันกำลังอยู่ในภาวะเสี่ยงหลายอย่าง โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น สาเหตุมาจากวัยรุ่นได้รับสิ่งยั่วยุต่างๆ ปัญหาอีกหลายๆ ปัญหา เช่น ปัญหาการทำแท้ง การหย่าร้าง การเป็นมารดานอกสมรส การมีบุตรในวัยเยาว์ การลาออกจากสถานศึกษา ซึ่งนับได้ว่าเป็นการบ่อนทำลายทรัพยากรที่สำคัญของธรรมชาติ (รินรดา ไสกระจำจ. 2549 : 2) ซึ่งถ้าเด็กวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็ว จะ

ขาดความรับผิดชอบ เช่น มีเพศสัมพันธ์แบบสำล่อน มีเพศสัมพันธ์เชิงพาณิชย์ นำไปสู่การตั้งครรภ์ ทำแท้ง มีลูกแล้วทิ้งไว้ไม่รับผิดชอบ และติดเอดส์ เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นผู้วิจัยจึงได้นำกลวิธีที่จะช่วยทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ นั่นก็คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา และเกิดทักษะชีวิต เพราะทักษะชีวิตจะสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันความเสี่ยงที่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, 2546, หน้า 65) พร้อมทั้งให้นักเรียนได้พัฒนาสมองส่วนคิด สามารถที่จะพัฒนาปัญญาภายในที่เรียกว่า ค่านิยมหรืออัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งได้แก่ การตระหนักเรื่องเพศเป็นสิ่งใกล้ตัว คุณค่าและศักดิ์ศรี และเพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบและปลอดภัย (รินรดา ไสกระจำ, 2549 : 3)

แต่ปัจจุบันพบว่าเด็กไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจอยู่ในระดับต่ำ เด็กและเยาวชนไทยคิดไม่เป็นหรือไม่รู้จักคิด การไม่รู้จักคิดส่งผลให้การดำเนินชีวิตไม่เหมาะสม กล่าวคือ ดำเนินชีวิตตามกระแสบริโภคนิยม ไม่ใช่ปัญญาในการบริโภคหรือบริโภคไม่ใชปัญญา (พระธรรมปิฎก, 2543 : 8) ด้วยเหตุที่กระบวนการคิดมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน และเป็นทักษะที่พัฒนาได้ (อรพรรณ พรสิมา, 2543 : 4) จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุโดยการฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับการคิดที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอนตามเหตุและผล มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเลือกทางแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมด้วยการนำวิธีพัฒนาปัญญาตามหลักพุทธธรรมที่เรียกว่า “การคิดแบบโยนิโสมนสิการ” ไปใช้เพราะการคิดดังกล่าวเป็นการคิดที่ไม่ปล่อยให้กระบวนการคิดแบบสนองตัณหาหรือการคิดที่ใช้ความรู้สึกเป็นตัวนำได้ดำเนินไปเรื่อยๆ หากแต่เป็นการคิดที่มีการวิเคราะห์เหตุผล แยกแยะดีชั่ว คุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ตามความเป็นจริงก่อนเลือกทางแก้ปัญหา (สมน อมรวิวัฒน์, 2530 : 3) ในการคิดแบบโยนิโสมนสิการซึ่งมีวิธีคิด 10 วิธี แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาฝึกคิดให้กับนักเรียน 4 วิธี คือ 1) วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2) วิธีคิดแบบอริยสัจ 3) วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก และ 4) วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยคุณธรรม โดยใช้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ตามแนวคิดของ Albert Bandura (1977) ซึ่งเชื่อว่า “การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือ “การเลียนแบบ” ซึ่งมีวิธีการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) และ 2) ขั้นการกระทำ (Performance) โดยมีกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 6 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการความเอาใจใส่ (Attention) 2) กระบวนการจดจำ (Retention) 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) 4) กระบวนการการจูงใจ (Motivation) 5) ขั้นประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Criteria) และ 6) ขั้นการรับรู้ความสามารถของตนเองและควบคุมกำกับตนเอง (Self-Regulation) โดยเสนอตัวแบบทั้งที่มีชีวิต (Live Model) และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัว มีความคิดสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดกับกรอบ ตระหนักรู้ในตน เข้าใจจุดดีจุดด้อยของตนเองและความแตกต่างจากบุคคลอื่น ความเห็นใจผู้อื่นสามารถเข้าถึงความรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากตน ภูมิใจในตนเอง รู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่างๆ ของตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีพื้นฐานที่สำคัญคือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร่วมกับการใช้สื่อ และใช้บทบาทสมมติให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ตามระดับวุฒิภาวะของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นำการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มาใช้ในการจัดกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารมีวิจารณญาณอย่างสร้างสรรค์ มี

วิสัยทัศน์ ประเมินสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้ตระหนักในข้อดีข้อด้อยของตนเอง เข้าใจความต้องการ ความแตกต่างของตนเอง และบุคคลอื่น มีความสามารถจัดการกับปัญหา รู้จักวิเคราะห์หาทางเลือก เลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพเกิดกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะมุ่งเน้นการควบคุมตนเองและเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจที่จะช่วยแก้ปัญหาช่วยกันได้ดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับและเป็นการอนุรักษ์ค่านิยมที่ดีในสังคมไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

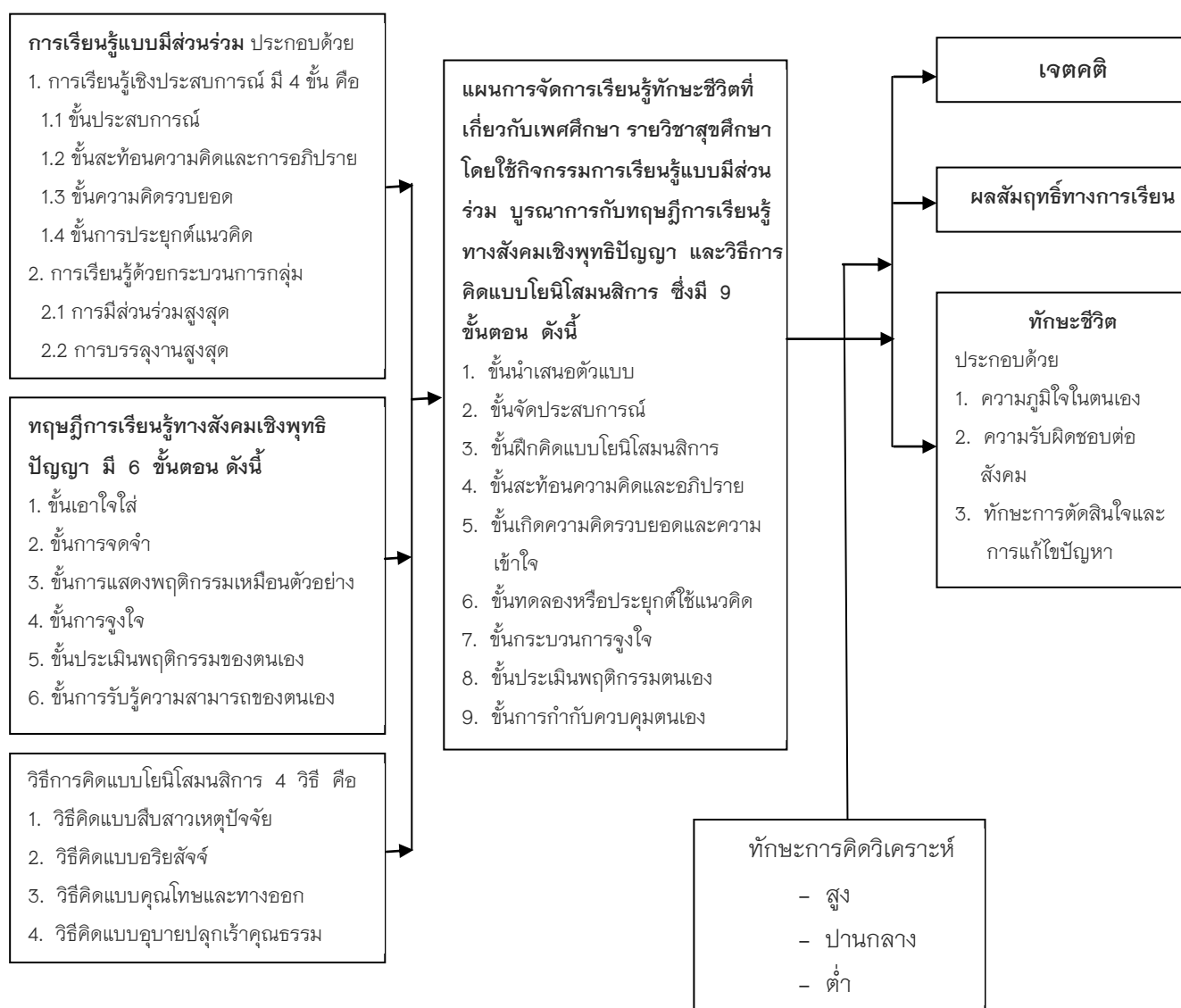
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชา สุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ของดัชนีประสิทธิผล (E.I) และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.)

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะชีวิต เรื่อง เพศศึกษา ก่อนและหลังได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต รายวิชา สุขศึกษา ระหว่างใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิตเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต รายวิชา สุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชา สุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างเอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ การแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย จัดทำแบบวัดเจตคติ ทางเพศศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะชีวิต ด้านเพศศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา เมืองวานร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้อง รวม 3 ห้องเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านปลาหลาย โรงเรียนบ้านวังบง และโรงเรียนบ้านสุวรรณคีรี จำนวนทั้งสิ้น 96 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสุวรรณคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 198 –199)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ วิธีการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

3.1.2 ตัวแปรจัดประเภท ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านเจตคติ

3.2.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.3 ด้านทักษะชีวิต

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะของการใช้ดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติคือ แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน ใช้เวลา 32 ชั่วโมง

2) เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบวัดเจตคติทางเพศศึกษา เป็น ลักษณะแบบวัดที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 30 ข้อ และแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ (1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 50 ข้อ และ(2) แบบวัดทักษะชีวิตทางเพศศึกษา จำนวน 40 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (C.V.)

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมที่ควรทำได้	คะแนนรวมที่ทุกคนทำได้	E.I.
ทดสอบก่อนเรียนทดสอบ	30	50	1500	1135	-
หลังเรียน	30	50	1500	1283	
$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$					0.66

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันของแผนการจัดการเรียนรู้ แสดงตามตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันของแผนการจัดการเรียนรู้

จำนวนนักเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	$\bar{X}$	S.D.	C.V.
30	1283	42.76	2.86	0.07

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา หลังเรียน

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติ หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แสดงตาม 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติ หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับ เพศศึกษา

รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนเรียน	90	66.27	3.13	11.07	11.67*	.00
หลังเรียน	90	77.33	4.15			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แสดงตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนเรียน	50	28.83	3.11	13.93	17.99 *	.00
หลังเรียน	50	42.77	2.88			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลทักษะชีวิต หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แสดงตาม 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะชีวิต หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับเพศศึกษา รายวิชาสุขศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา และวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t	p
ก่อนเรียน	30	14.50	4.24	9.53	10.18 *	.00
หลังเรียน	30	24.03	2.88			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนน เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต ของนักเรียนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกัน เมื่อได้รับการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ (สูง ปานกลาง และต่ำ) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANCOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว (One-way ANCOVA) โดยที่ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนเรียนของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ก่อนในเบื้องต้น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกัน เมื่อได้รับการสอนด้วยแผนจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ)

ตัวแปร	Λ	df	F	P
ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	.40	2	4.32 *	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า จากการพิจารณาค่าความน่าจะเป็น $P = .00$ ปรากฏว่า $P < \alpha$ ($.00 < .05$) หมายความว่า หลังจากควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนทั้ง 3 ตัวแล้ว เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ต่างกันเมื่อได้รับ การสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติ ทางเพศศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิตทางเพศศึกษา เป็นรายคู่ ผลตามตารางที่ 7-9

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติ ทางเพศศึกษาของนักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ต่างกันเป็นรายคู่

ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน	ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน			
	$\bar{X}$	สูง	กลาง	ต่ำ
		81.60	77.00	75.50
สูง	81.60	-	4.04*	5.56
กลาง	77.00		-	1.52
ต่ำ	75.50			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติ ทางเพศศึกษา จำแนกตามระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกันมีเจตคติ ทางเพศศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเจตคติ ทางเพศศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับกลาง

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ ต่างกันเป็นรายคู่

ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน	ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน			
	$\bar{X}$	สูง	กลาง	ต่ำ
		45.80	42.50	39.38
สูง	45.80	-	2.41*	4.42
กลาง	42.50		-	1.52
ต่ำ	39.38			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับปานกลาง

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะชีวิต ทางเพศศึกษาของนักเรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ ต่างกันเป็นรายคู่

ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน	ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน			
	$\bar{X}$	สูง	กลาง	ต่ำ
		27.00	23.00	20.50
สูง	27.00	–	2.21*	5.14*
กลาง	23.75		–	2.93*
ต่ำ	20.50			–

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา จำแนกตามทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกันมีทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา สูงกว่านักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับปานกลาง นักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา สูงกว่านักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับต่ำ และนักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา สูงกว่านักเรียนที่มีระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับต่ำ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษา และทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเจตคติเกี่ยวกับเพศศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะชีวิต ทางเพศศึกษา นอกจากนี้พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความร่วมมือ มีวินัย มีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความรอบคอบในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูต้องมีทักษะและประสบการณ์ในการสอน ด้วยรูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการพูด บอก ออกคำสั่ง มาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้จัดประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียน ได้คิด ค้นหาคำตอบ อภิปราย ถกเถียง เกิดความคิดรวบยอด บรรลุการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อีกทั้งครูควรเป็นผู้เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนจดจำได้นาน

1.2 การสอนสุขศึกษา ครูควรสอดแทรกทักษะชีวิตซึ่งอยู่ในหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการสอนทักษะชีวิตเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งจะสนับสนุนป้องกันปัญหาต่างๆ ด้านเพศศึกษาได้

1.3 สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ ต้องสามารถสร้างและเร้าความรู้สึก ความสนใจที่สอดคล้องกับสถานการณ์และวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิต เป็นต้น และในรายวิชาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาสาระเชื่อมโยงกัน
- 2.2 ควรทำการวิจัยโดยการเปรียบเทียบระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ ในกลุ่มสาระต่างๆ วิชาต่างๆ
- 2.3 ควรมีการศึกษาโดยการเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรจัดประเภทอื่นๆ นอกจากตัวแปรทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่น ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความอดทน สมาธิ ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กร ศิริโชควัฒนา. E.Q. บริหารอารมณ์อย่างฉลาด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ยูแพดอินเตอร์, 2551.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการประเมินโครงการพัฒนา ระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างสุขภาพและจริยธรรม : ระยะ นำร่อง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2543.
- รัตนา เจริญสาธิต. ผลของการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มี ต่อความรู้และทักษะชีวิต เกี่ยวกับเพศศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม).
- ปริญญานิพนธ์ กต.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- จินรดา ไสกระจำง. การพัฒนาแผนการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะชีวิต เรื่องค่านิยม ทางเพศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กต.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2538.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- วิระวัฒน์ ปันดินามัย. เขาวนอารมณ์ (EQ) : ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์ (1991), 2551.
- วัลลภา จิตถวิล. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต วิชา สุขศึกษาและพลศึกษา พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กต.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สุนน อมรวิวัฒน์. การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2530.
- สุทธิย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2552.
- อรรถพรพร พริสสีมา. การคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด, 2543.
- Bandura, A. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1997.

